

КОРПОРАТИВНИ НОВИНИ

Ти.ком спира работа

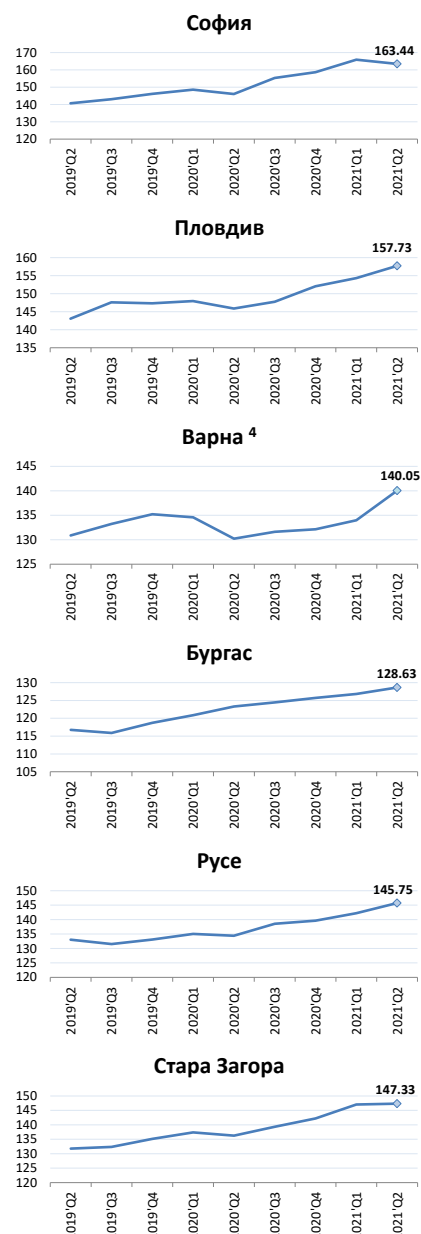
Компанията Ти.ком, която придоби лиценза за разпространение на 4G услуги от Макс Телеком през 2017 г., спира работа. Компанията разпрати съобщение до клиентите си, според което всички договори са прекратени от 1 ноември 2021 г. "въпреки всички използвани възможности и невероятните положени усилия". Ти.ком предлагаше мобилен интернет в 4G мрежата, като покриваше около 56 процента от населението на страната. Компанията е наследник на мрежата и лицензите на фалирания Макс Телеком. Инфраструктурата обаче не бе достатъчна за развитието на нов мобилен оператор, което пък постави компанията пред свършен факт: тя имаше законово задължение да предложи пълен пакет мобилни услуги (т.е. и гласова), като в противен случай губи лиценза си, който изтича на 15 декември 2021 г. Данните на Комисията за регулиране на съобщенията сочат, че през последните няколко години Ти.ком (а и Булсатком) не са въвеждали в експлоатация нови базови станции. Към края на 2019 г. компанията има малко над 4 000 абоната. Данните от отчета ѝ за 2020 г. сочат, че тя разширява загубата си до 18,9 млн. лв.

money.bg, 03 ноември 2021

Предстои ново разместване сред играчите
във ВЕИ сектора

От Комисията за защита на конкуренцията съобщиха за нова предстояща сделка в сектора за производство на електричество от възобновяеми енергийни източници. В регулатора е постъпило уведомление от „Малекс Мениджмънт“ ЕООД и „Хелиос Енерджи Инвест“ АД за намерението им да осъществят концентрация посредством придобиване на съответно непряк и пряк контрол върху „Хелиос Проджектс“ ЕАД. Подписването на договор за покупка-продажба е обвързано с решението на антимонополното ни ведомство. „Малекс Мениджмънт“, което е собственост на адвокат Стефан Гугушев, е

Индекси на цените на жилища (ИЦЖ) за шестте града с население над 120 хил. жители, 2015=100^{1,2,3,4}

¹ Данните се отнасят за новопостроени и съществуващи жилища (апартаменти), закупени от домакинствата.

² Към 31.12.2020 г. шестте града с население над 120 хил. жители са: София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора

³ От началото на 2017 г. базисна година за ИЦЖ е 2015 г.

⁴ Не се включват продажби в курортни комплекси

⁵ Предварителни данни за второ тримесечие 2020 г.

Източник: НСИ

мажоритарен акционер в капитала на „Хелиос Енерджи Инвест“ АД, и осъществява дейност, свързана с извършването на инвестиции. „Хелиос Енерджи Инвест“ е новоучредено дъщерно на „Малекс Мениджмънт“ дружество, създадено с цел извършване на предстоящата концентрация. До момента то не е осъществявало реална търговска дейност.

Банкеръ, 03 ноември 2021

"Златни пясъци" създава дружество с цел продажба на хотел "Морско око гардън"

„Златни пясъци“ АД съвместно с дъщерната си компания „Паркстрой – Златни пясъци“ ООД ще създаде ново дружество с цел продажба на активи – имоти и четиризвездния хотел „Морско око гардън“. Това става ясно от покана за свикване на общо събрание на акционерите на 2 декември, публикувана в x3news. И двата учредителя ще внесат в капитала на новото дружество недвижими имоти, след което то ще бъде предложено за продажба на инвеститор с интерес в хотелския бизнес изцяло или частично. До 2008 г. „Златни пясъци“ управлява три хотела в курортния комплекс - „Морско око бийч“, „Морско око гардън“ и „Адмирал“. През 2008 г. „Морско око бийч“ е съборен с цел изграждане на високатегориен комплекс, но световната икономическа криза и сривът в цените на имотите спират този план. Дружеството съобщава, че междуременно не е успяло да натрупа средства за цялостно обновяване на „Морско око гардън“ и „Адмирал“.

investor.bg, 02 ноември 2021

БЕХ пое дълга от 121 млн. лв. на "Топлофикация София" към "Булгаргаз"

Българският енергиен холдинг (БЕХ) е поел дълга от 121 млн. лв. на "Топлофикация София" към "Булгаргаз". Това е съобщил изпълнителният директор на газовото дружество Николай Павлов на заседание на енергийния регулатор, цитиран от БНР. Информацията беше потвърдена за "Капитал" от изпълнителния директор на холдинга Валентин Николов, който уточни, че парите вече са преведени. По думите на Павлов подписаният договор за цесия между "Булгаргаз" и БЕХ гарантира доставките на природен газ за ноември, но е нужно по-дългосрочно решение, за да може топлофикацията да плаща редовно задълженията си.

Капитал, 29 октомври 2021

Община Варна няма да прехвърля акциите си от "Международен панаир Пловдив"

Варненският общински съвет не гласува предложението за увеличаване на капитала на "Пълдин Туринвест" АД чрез апорт на притежаваните от Община Варна акции от капитала на "Международен панаир Пловдив". Офертата бе направена от "Пълдин Турист", а разглеждането ѝ на заседанието на местния парламент отпадна по предложение на председателя Тодор Балабанов. Той обясни, че е получено писмо от Министерство на икономиката, според което прехвърлянето на акциите би нарушило разпоредбите на Закона за приватизация и следприватизационен контрол (ЗПСК). В министерското писмо се посочва, че прехвърлянето на акции, собственост на общината, на физически или юридически лица с под 50 на сто държавно или общинско участие в капитала, каквото е пловдивското "Пълдин Туринвест" представлява приватизация.

Труд, 28 октомври 2021

ИКОНОМИЧЕСКИ НОВИНИ

Дългът надмина 30 млрд. лв.

Дългът на подсектор “Централно управление” надмина 30 млрд. лв. От началото на годината до края на септември той нарасна с 1,258 млрд. лв. и достигна 30,12 млрд. лв., показват данни на Министерството на финансите. Само през месец септември дългът се увеличава с близо с 450 млн. лв. Вътрешните задължения са в размер на 6,396 млрд. лв., а външните са 23,721 млрд. лв. В края на септември съотношението на дълга на подсектор “Централно управление” към brutния вътрешен продукт (БВП) на страната възлиза на 23,5%, като дялът на вътрешния дълг е 5%, а на външния дълг - 18,5%, показват данните на Министерството на финансите. В структурата на дълга към края на септември основна част продължават да заемат облигациите, емитирани на международните капиталови пазари с дял от 58,7%, следвани от държавните заеми - 21,2% и държавните ценни книжа, емитирани на вътрешния пазар - 20,2%. По отношение на лихвите на дълга се запазва тенденцията за превес на задълженията с фиксиран лихвен процент (98%), а по отношение на валутната - за голям дял на дълговите инструменти в евро и лева (99,7%).

Труд, 03 ноември 2021

Над 1 млрд. лв. за септември събраха митниците от мита, акциз и ДДС

Над 1 млрд. приходи, администрирани от Агенция „Митници“ са постъпили в държавния бюджет и през септември на текущата година. Общите месечни приходи от 1 018.5 млн. лева превишават със 185.5 млн. лева (22.3%) приходите през същия месец на миналата година, като по-високи постъпления се отчитат по всички видове приходоизточници. Касовите постъпления от акциз през септември 2021 г. достигнаха 564.3 млн. лева, което е с 30.7 млн. лева повече от същия месец на предходната година. Приходите от ДДС при внос са 427.3 млн. лева, което е със 145.9 млн. лева повече от септември 2020 г. Размерът на събрания ДДС от внос през септември 2021 г. е рекорден за текущата година. 26.2 млн. лева са постъпленията от мита, което е с 8.5 млн. лева повече в сравнение със септември миналата година. През периода януари-септември 2021 г. приходите от акцизи, ДДС при внос, мита и глоби, администрирани

03.11.2021

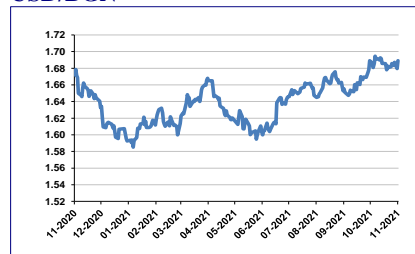
1 EUR = 1.95583 BGN

1 USD = 1.68562 BGN

1 GBP = 2.30220 BGN

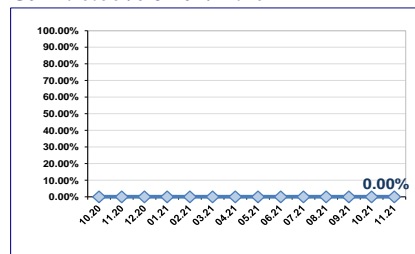
Икономически показатели

USD/BGN

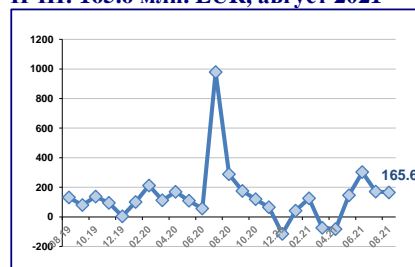

Централен курс на БНБ

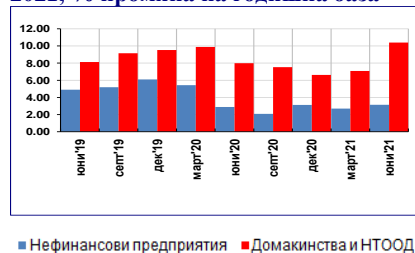
ОЛП: 0.00% от 01.11.2021

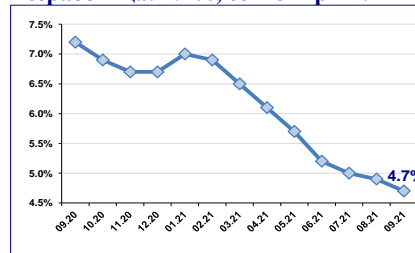
ПЧИ: 165.6 млн. EUR, август 2021

Кредити на нефин. предприятия, домакинства и НТООД към юни 2021, % промяна на годишна база

Безработица: 4.7%, септември 2021

от Агенция „Митници”, са в размер на 7 767.0 млн. лева. Постъпленията са с 952.9 млн. лева (14.0%) над отчетените 6 814.1 млн. лева през сравнимия период на 2020 година. Положителната тенденция в бюджетните приходи, администрирани от Агенция „Митници“, продължава и през октомври. По прогнозни данни общите приходи на Агенция „Митници“ за октомври 2021 г. ще отчетат превишение от нас 123 млн. лева над събраните през октомври 2020 година.

24 часа, 02 ноември 2021

Производствената инфлация скочи до 20% за година

Общият индекс на цените на производител през септември 2021 г. се увеличава с 20% в сравнение със същия месец на 2020 г. Нарастване на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 39.5%, в преработващата промишленост - с 14.5%, и в добивната промишленост - със 7.2%. По-значителен ръст в преработващата промишленост е отчетен при производството на метали - с 42%, на дървен материал - със 17.4%, на химични продукти - с 16.3%. Намаление на цените има при текстила - с 0.4%. За месец цените на производител са се увеличили с 2.4%.

Капитал, 02 ноември 2021

България очаква излишък от 725 млн. лв. към края на октомври

Министерството на финансите очаква на база на предварителни данни и оценки излишък по консолидираната фискална програма (КФП) към края на октомври 2021 г. от около 725 млн. лв. (0,6 % от прогнозния БВП). На месечна база за октомври се очаква дефицит в размер на 343 млн. лв. През месеца са извършени по-високи разходи, свързани със социално-икономическите мерки за минимизиране на ефектите от кризата, в т.ч. изплащане на месечни добавки към пенсиите на всички пенсионери в размер на 120 лева, както и други разходи по одобрените мерки, което заедно с традиционно по-високите разходи през есенно-зимния сезон се отразява в текущо превишение на разходите над приходите за октомври, отчитат от ведомството. През последните месеци на годината се очаква разходите да нараснат значително, като освен традиционно по-високите капиталови разходи и тези, свързани със зимния период, ще бъде финансирана и основната част от допълнителните разходи за борба с пандемията, социална подкрепа, защита от миграционен натиск по границите, подпомагане на бизнеса и други приоритетни мерки за реализиране до края на годината, които бяха одобрени от Народното събрание в средата на месец септември с приетия Закон за изменение и допълнение на ЗДБРБ за 2021 г.

investor.bg, 01 ноември 2021

Външният дълг на България бележи 9% годишен ръст към август

Брутният външен дълг (частен и държавен) на България към 31 август възлиза на 41,184 млрд. евро, което е с 9,2% повече в сравнение с края на същия месец на 2020 г. Така той представлява 62,7% от прогнозния БВП на страната, показват предварителните данни на Българската народна банка (БНБ). В централната банка изчисляват, че в края на август краткосрочните задължения са 6,416 млрд. евро и се увеличават с 4,2% спрямо края на същия месец на миналата година. Дългосрочните задължения възлизат на 34,768 млрд. евро и се увеличават с 10,2% спрямо края на август 2020 г. В БНБ отчитат, че към 31 август 25,983 млрд. евро (63,1%) от брутните външни задължения са с остатъчен матуритет над една година и 82,8% са деноминирани в евро, при 82,6% година по-рано. Брутният външен дълг на сектор "Държавно управление" в края на август е 8,417 млрд. евро. В сравнение с година по-рано той се увеличава с 36,2%. Външните задължения на централната банка са

1,874 млрд. евро и се повишават с 1,050 млрд. евро (127,4%) спрямо края на август 2020 г. в резултат на новото разпределение на Специални права на тираж от МВФ.

investor.bg, 29 октомври 2021

Една трета от компаниите имат спад на приходите през септември

Една трета (32.2%) от компаниите в страната са отчели спад на приходите си през септември спрямо година по-рано. Това показва бизнес изследването на Националния статистически институт сред нефинансовите предприятия в страната, което проследява ефекта от пандемията върху икономиката. Близо половината фирми запазват резултатите си, а високи са продажбите едва на 17.8% от анкетираните. В краткосрочен план от един месец мнозинството компании (85%) предвиждат да запазят персонала си, но 2.1% очакват временно да спрат работа, а още толкова окончателно да прекратят дейност.

Капитал, 28 октомври 2021

България в топ 5 в ЕС по поскъпване на горивата, но остават с най-ниски цени

България е в топ 5 на държавите от ЕС с най-силен растеж на цените на горивата през септември, сочат данни на Евростат. През деветия месец от годината е регистрирано и най-силното поскъпване за целия ЕС. У нас на годишна база ръстът е 28,2%, а за съюза - 22,9%. На първо място в ЕС по ръст на цените на горивата през септември 2021 г. е Люксембург с 30,7%, следван от Румъния с 29,3%. Трета е Словения с 28,7%, а четвърта - Полша с 28,5%. Същевременно в Малта за трети пореден месец няма промени в цените на горивата. В Ирландия поскъпването е с 15%, в Италия – със 17,5%, в Финландия – със 17,8%. В България цените отчитат силни месечни ръстове от април след 13 поредни месеца на спад заради пандемията, по-слабото търсене заради ограниченията пред пътуванията и срива на петрола на световните пазари.

24 часа, 27 октомври 2021

Рейтинг 10 Топ фирми

Водещи български предприятия от сектор "Търговия на едро с твърди, течни и газообразни горива и подобни продукти", по Общо приходи за 2020 г., в хил. лева

No	Предприятие	Населено място	Общо приходи, (хил. лв.)	
			2019	2020
1	Литекс АД	София	804 999	552 833
2	Бент Ойл АД	София	758 616	542 572
3	Ромпетрол България ЕАД	София	604 410	381 689
4	Булмаркет ДМ ЕООД	Русе	224 860	274 105
5	Инса Порт ЕООД	Раковски	286 936	273 693
6	Салина 7 ЕООД	Хисаря	205 018	181 965
7	Топливо АД	София	210 007	176 618
8	Оберъостерайхише Биодизел - България ЕООД	Русе	281 146	172 299
9	Газтрейд АД	София	151 675	130 295
10	Лукойл Ейвиейшън България ЕООД	София	294 231	124 237

Информационна система на българските предприятия (BEIS) www.beis.bia-bg.com

БОРСОВИ НОВИНИ

Борсовият оператор увеличава приходите си заради съживяването на пазара

Съживяването на българския борсов пазар се отразява добре на оператора „Българска фондова борса“ АД, която отчита 71% ръст на годишна база на приходите от „такси за регистрация на дружества“ до 617 хил. лв. за деветмесечието на 2021 г. спрямо същия период на 2020 г. Данните са от отчета на дружеството, публикуван в x3news.com. В абсолютна стойност увеличението на приходите от такси за поддържане на регистрацията на публични дружества се увеличава с 256 хил. лв. Повишението на приходите от членство на инвестиционни посредници е с 36% до 101 хил. лв. за 2021 г. Таксите за промяна на параметрите на емисии се увеличават със 171% до 38 хил. лв. Нагоре са и таксите за сделки на борсата със 78 хил. лв. или с 20% на годишна база до 466 хил. лв. за януари – септември 2021 г.

investor.bg, 01 ноември 2021

22 компании със среден ръст на приходите от 70% влизат в програмата beamUp lab

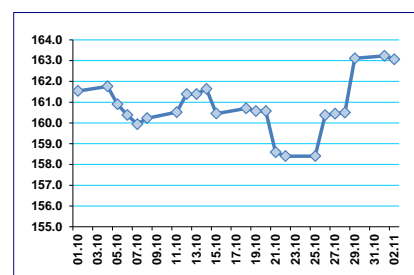
22 стартъпа и малки и средни предприятия влизат във второто издание на програмата за стимулиране и насърчаване растежа на български компании - beamUp lab. Новите компании в програмата са предимно от технологичния сектор с основна дейност развитие на софтуер, финтех, агритех, анализ на данни, медия мониторинг и електронна търговия. Производството на биопродукти е друга добре представена индустрия в сегашната селекция. 70% от компаниите са преминали успешно поне един рунд на финансиране от рискови инвеститори, като са набрали повече от 70 млн. лв. до този момент. В програмата ще бъде и компанията, реализирала най-голямото финансиране за български стартъп – Rayhawk. Средният размер (изчислен като медианна стойност) на приходите на компаниите участници във второто издание на beamUp lab е около 1,5 млн. лв., като средният ръст на приходите за последните 3 години е над 70%. Повече от половината компании отчитат нарастване на приходите през предизвикателната 2020 г., което е много добър атестат за тяхното представяне.

investor.bg, 29 октомври 2021

* Информацията и мненията, отразени в материалите, принадлежат изцяло на техните автори и не представляват официална позиция. Материалите са с аналитичен характер и не са съвет или препоръка за търговия на финансовите пазари. Историческото представяне не е гаранция за бъдещи резултати.

БФБ-София**Седмичен оборот****25 - 29 октомври 2021 г.**

Пазар	Оборот (лв.)
Основен пазар	
Premium	462 913.58
Standard	3 888 328.08
АДСИЦ	313 316.04
Регулиран пазар - общо	5 545 721.41

BGREIT: 01.10.2020 – 02.11.2021**BGBX40: 01.10.2020 – 02.11.2021****SOFIX: 01.10.2020 – 02.11.2021**

ИНВЕСТИЦИИ

"Нестле България" откри новото си производство на бонбоните "Смартис" в София

Шоколадови бонбони "Смартис" в осем различни цвята започват да се произвеждат във фабриката на "Нестле България" в София. Така с инвестиция от 19 млн. лв. в машини от ново поколение компанията поставя старта на производството на втори международен бранд у нас. Производственият процес е разположен на площ от над 4 000 кв.м., е оборудван със около 100 машини от най-ново поколение, които ще произведат 2,3 млн. опаковки до края на годината, предназначени за местния пазар и за експорт към 10 страни по света. 70 са новите работни места, които компанията открива във връзка с новото производство.

24 часа, 03 ноември 2021

Имало US кандидат за VII блок на "Козлодуй", инвеститори чакат да решим за АЕЦ "Белене"

Бъдещият VII блок на АЕЦ "Козлодуй" е привлякъл инвеститор, който е готов да вложи пари в него, съобщиха източници от ядрения сектор. Това е американска компания, която обаче не е "Уестингхаус", чийто интерес е в изграждането на блока и доставката на гориво за български реактори. Идеята за хибридният модел за VII блок бе лансирана през декември 2020 г., когато американската посланичка Херо Мустафа беше на посещение в АЕЦ "Козлодуй". Въпросният модел е руски ядрен остров от оборудването, което е на площадката на "Белене", а останалото – от други западни доставчици. Тогава от Министерството на енергетиката заявиха, че процедурата за "Белене" не е спряна и че това е в правомощията на парламента.

24 часа, 02 ноември 2021

800 млн. евро трябва за цялостен капитален ремонт на „Топлофикация София“

За цялостен капитален ремонт на "Топлофикация София" ще са нужни около 800 млн. евро. Това показват предварителните оценки на работния доклад на "Блек и Вийч Мениджмънт консултинг", който бе представен на пресконференция в Столична община. При одобряване на работния доклад и осигурено финансиране, дейностите по плана могат да бъдат реализирани за 36 месеца. В резултатите от първата фаза на доклада се посочват методите, които могат да подобрят работата на "Топлофикация София". Целта на настоящото проучване

Българският стартъп за веган храни Brain Foods получи 70 хил. евро от ProVeg Incubator

Базираният в Германия ProVeg Incubator инвестира 70 хил. евро и придоби 4% дял в българската стартираща фирма за веган храни Brain Foods. Компанията е сред шестте стартъпа от Израел, Индия, Япония, Естония, Нидерландия, които станаха част от инкубатора за веган бизнеси.

Капитал, 02 ноември 2021

ТЕЦ „Бобов дол“ подписа договор за включване към газовата мрежа

РИОСВ разреши на ТЕЦ „Бобов дол“ да изгради трасе от 1420 м, с което да се вкара газ в централата. От екоинспекцията са преценили, че няма нужда от извършване на екологична оценка на проекта, тъй като няма вероятност инвестиционното намерение да окаже значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве. От „Булгартрансгаз“ вече са потвърдили, че централата може да се присъедини към мрежата. Факт е и договорът с газовото дружество за присъединяване към газоразпределителната мрежа. Планира се за 2022 г. към тецът да тръгнат 99 000 хил. куб. м годишно синьо гориво, на следващата година да са 165 000 хил. куб. м, а през 2024-а - 168 000 хил. куб. м. Има и сключен договор с „Черноморска газова компания“ за извършване на дейностите по предпроектно проучване, геодезични дейности, устройствено планиране и инвестиционно проектиране.

24 часа, 28 октомври 2021

е да се създаде цялостен план за подпомагане на Столична община в координация с "Топлофикация София" ЕАД при решаване на проблемите в централите с инсталации и оборудване, операции и финанси. Планът разглежда възможни надстройки или подмяна на няколко от съществуващите застаряващи когенерационни и котелни инсталации и разпределителна мрежа на "Топлофикация София" ЕАД, които се използват за доставка на топлинна и електрическа енергия в столицата.

Дарик радио, 01 ноември 2021

Няма разрешителни за строеж за лотовете от 4 до 9 на АМ "Хемус"

За изграждането на магистрала "Хемус" от лот 1 до лот 9 са сключени два инхаус договора между Агенция "Пътна инфраструктура" и "Автомагистрали", с които АПИ възлага на фирмата да построи лотовете към магистралата. От лот 4 до лот 9 няма издадени разрешителни за строеж. Не са започнали отчуждителни процедури по цялото трасе. Независимо от това към фирмите изпълнителки са преведени авансово огромни суми. За 4, 5 и 6 лот са преведени авансови плащания, като за лот 4 - 77 милиона авансово, за лот 5 са преведени 91 милиона, за лот 6 - 101 милиона. Това обяви на брифинг Атанас Илков от Главна дирекция "Национална полиция" във връзка с извършените проверки за строежа на магистралата. По лотовете 7, 8 и 9 няма започнати никакви строителни дейности, но и за тях са преведени авансови суми от 92 млн. лева. Само за 4 лот е започнал процес по отчуждаване на земите. Само при този лот е започнало някакво строителство, което дори не е напреднало. При 5 лот има около 2,5 км отнемане на земна маса.

Банкеръ, 01 ноември 2021

Започват тестове на инфраструктурата по трасето на интерконектора с Гърция

Всички основни дейности по изграждане на интерконектора Гърция-България продължават да се изпълняват активно, като през втората половина на октомври стартират и първите хидротестове на инфраструктурата. Те вече се изпълняват на територията на Гърция, очаква се скоро процесът да стартира и по трасето на IGB на българска територия. Хидротестът е един от най-важните етапи в тестването на газопровода, тъй като позволява да се провери обстойно дали изпълнението на инфраструктурата отговаря напълно на зададените параметри в работния проект, дали качеството на материалите и на вложения труд отговарят на изискванията. Хидротестовите се провеждат на етапи, които започват след извършването на всички останали задължителни безразрушителни проверки на вече заварения газопровод. До въвеждане на интерконектора в търговска експлоатация предстоят още редица други процедури, включително тестове с пренос на реални количества газ, за да се гарантира спазването на всички стандарти за безопасност и за да се потвърди издръжливостта на изграденото съоръжение напред във времето.

Зе-news, 01 ноември 2021

Близо 11 млн. лв. ще инвестират "Палфингер" и "Сарк" в България

Два нови проекта за близо 11 млн. лв. ще бъдат изпълнени от "Палфингер продукциятехник България" и производителя на медни продукти "Сарк България". Това стана ясно, след като двете компании получиха инвестиционни сертификати. Местното дружество на австрийския производител на кранове Palfinger ще създаде център за споделени услуги в София за 4.4 млн. лв., в който ще работят 200 души. Шуменската "Сарк", която е собственост на турската Sarkuysan, ще инвестира 6.5 млн. в проект за производство на медни жици. Предвижда се да наеме още 15 души.

Капитал, 29 октомври 2021

АНАЛИЗИ**Скокът в цените - първо при енергията и металите, после и в други индустрии**

Промените в цените не стават равномерно във времето, а още повече е очевидно, че различните цени нарастват различно, пише икономистът Лъчезар Богданов

Кой как мери промените в цените е неизбежният дебат, които винаги тече паралелно на същинската дискусията за причините, последиците и очакванията за бъдещето. Последните статистически данни за промяната на цените на производител допълват картината на инфлационните процеси, които отчетливо се проявяват в последните месеци.

През септември общият индекс на цените на производител нараства с 2,4%, а в сравнение със същия месец на миналата година увеличението е с 20%. Обръщаме внимание на този индекс, защото той позволява по-пълно разбиране на протичащите процеси в икономиката, пише икономистът Лъчезар Богданов в свой анализ за Института по пазарна икономика (ИПИ).

Като начало, цените на суровини, материали, енергия, полузавършени изделия, машини и изобщо всичко, което се доставя от бизнес към бизнес, се променят под въздействие на различни фактори и с различна скорост в сравнение с цените, които домакинствата плащат при своето потребление. И това ни дава първото обяснение на често изказваните съмнения в последните месеци за надеждността на индекса на потребителските цени, изчисляван и публикуван от статистическите служби у нас и навсякъде по света.

От една страна, четем за рекорди в цената на някои стоки почти ежедневно, от друга, НСИ ни казва, че цените са нараснали с 4,8% за последните 12 месеца през септември 2021 г. Не че това е нисък темп, но нека оставим тази оценка за друг анализ. Важното е, че това, за което всички слушаме, не е останало скрито – може да не е проявено все още в цените на пазара на дребно, които плащат домакинствата, но се вижда съвсем ясно в данните за промените в цените на производител.

Увеличение от 20% средно за общия индекс е много висока стойност, особено след период на спад или минимална промяна в периода 2015-2019 г. – петте години до началото на пандемията доведоха до нарастване на цените на производител с общо 10%. Също в този индикатор виждаме и близо 40-процентното увеличение на цената на произвежданите и доставяни в страната газ, топлоенергия и електроенергия, дори с повече от 40% ръст на цените на основните метали, над 17% поскъпване на дървения материал, и т.н.

Тук може би отново трябва да отбележим, че ако разглеждаме инфлацията като монетарен феномен, като атрибут на паричното предлагане и неговата динамика, то промените в цените на стоки, услуги, активи са негова последица и проявление. Промените в цените не стават равномерно във времето, а още повече е очевидно, че различните цени нарастват различно.

Популярно е да се следи и коментира общият индекс на ценовото равнище, било на производител или потребителски, фокусирайки се така върху средната промяна – а много важна всъщност е и промяната в относителните цени, тя именно дава сигнали на пазарните участници как да се адаптират към някаква промяна в икономическите фундаменти.

Ако следваме тази опростена рамка, глобално, в Европа и у нас виждаме поредица от промени. Първо, започват да растат цените на активите – финансови и реални. Това се наблюдава в експлозивното поскъпване на част от търгуемите публични компании в

развитите икономики и в осезаемото нарастване на цените на недвижимите имоти на практика навсякъде.

Този процес започва много преди пандемията. През последната година пък виждаме осезаем ръст на цените на производител, като отново все още той е движан от някои ключови суровини и енергоносители. Потребителските цени едва отскоро и в много по-малка степен се увеличават – засега. Всъщност преливането е логично да премине, например така – по-високите цени на газ, ток, петрол, метали ще увеличат разходите на почти всички останали производства и услуги, макар и не в еднаква степен. С известно забавяне те ще предадат част от увеличението върху крайните цени – първо на някои стоки, после на останалите и на услугите.

В това опростено представяне на стопанското взаимодействие изглежда сме все още на първия етап от цялостния процес на „разливане“ на по-високите цени. И това ще виждаме в следващите 6-12 месеца – първо при цените на останалите бизнес сектори, после постепенно по отделни компоненти на потребителската кошница.

Разбира се, остава въпросът дали това ще е еднократно пренареждане – т.е. единичен скок, коригиращ натрупани вече в миналото макро дисбаланси – или ще отключи повтарящ се процес, който на практика предполага последователни години с постоянно нарастване на ценовото равнище. Още повече, че това явление отключва и нарастване на разходите за труд и кръгът става пълен. В този текст няма дори да опитаме да търсим отговор на този, иначе фундаментално важен, въпрос.

Остава да проверим още една хипотеза – че този ръст е свързан с ниската база в резултат на тежко засегнатата глобална икономика през 2020 г. Действително, неочаквано бързото възстановяване играе своята роля, защото без увеличение на производството и потреблението едва ли може да обясним въпросните дисбаланси и „тесни места“ в предлагането от последните месеци. Затова изчисляваме промяната в индекса и при база средната стойност за 2019 г. – очевидно добра година и за България, и за голяма част от глобалната икономика.

Виждаме, че наистина общият индекс е с малко по-ниско нарастване – 17,6% за цялата индустрия. Но като цяло картината е сходна – 44% поскъпване при производството на основни метали, 39,3% ръст при енергията, вече 35,2% ръст при металните руди. Отчетливо висок ръст има при химическите и пластмасовите изделия, дървения материал и преработените продукти, храните, металните изделия. Същевременно за много индустриални стоки промяната е ограничена – това е валидно за машиностроенето, автомобилното производство, облеклата и текстила, електрониката и др.

Част от обяснението е, че в много дейности разходите за тези суровини и материали, които рязко поскъпнаха, са с относително нисък дял, а същевременно технологични подобрения позволяват общо увеличение на производителността и ефективността, така че да се задържат цените. Независимо от това обаче някакво „преливане“ от останалите сектори ще има и това потенциално ще увеличава цените и за тяхната продукция, дори ако рязкото поскъпване при енергията и базовите метали се овладее.

investor.bg, 30 октомври 2021

ПРЕДСТОЯЩИ СЪБИТИЯ

➤ **ПРАКТИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ, СВЪРЗАНИ С ПРИЛАГАНЕТО НА ЗУТ - ЛЕКТОР САВИН КОВАЧЕВ**

КОГА: 11 ноември 2021, 13.00 ч. - 17.00 ч.

КЪДЕ: Online

➤ **ECOMMERCE AND RETAIL SUMMIT: NAVIGATING OF NEW ERA OF BUYING**

КОГА: 11 ноември 2021, 09:00 ч.

КЪДЕ: Предстои уточняване, София

➤ **ТРАНСФЕРНО ЦЕНООБРАЗУВАНЕ. НОВИ МОМЕНТИ ЗА ДОКУМЕНТИРАНЕ НА ТРАНСФЕРНИТЕ ЦЕНИ В БЪЛГАРИЯ**

КОГА: 18 ноември 2021, 09:30 - 15:30 ч.

КЪДЕ: Online

➤ **ТРУДОВИ ДОГОВОРИ, ОТПУСКИ, ОБЕЗЩЕТЕНИЯ, КВОТИ – АКТУАЛНИ ПРОМЕНИ И ПРАКТИЧЕСКИ ВЪПРОСИ**

КОГА: 26 ноември 2021, 09:30 - 15:00 ч.

КЪДЕ: Online

➤ **ОБУЧЕНИЕ „ПОДБОР И ОЦЕНКА НА ПЕРСОНАЛА“**

КОГА: 30 ноември - 14 декември 2021, 18:30 - 21:00 ч.

КЪДЕ: Online

➤ **ОБУЧЕНИЕ „ОЦЕНЯВАНЕ НА ДЛЪЖНОСТИ. СТРУКТУРИРАНЕ НА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕТО“**

КОГА: 03 декември 2021, 09:00 - 17:00 ч.

КЪДЕ: ВИТОША Парк Хотел, София, ул.Росарио 1